

Smernice za popunjavanje formulara za izjavu o ličnim i ekonomskim prilikama za pružanje novčane pomoći prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka

– Molimo Vas da ove smernice i kopiju popunjenog formulara čuvate sa Vašom dokumentacijom -

Opšte smernice

Čemu služi pružanje novčane pomoći prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka?

Ukoliko želite da uložite tužbu ili predate neki zahtev sudu, po pravilu Vi morate da snosite sudske troškove. Ukoliko zakon predviđa pravnog zastupnika ili je iz nekog drugog razloga on neophodan, to će prouzrokovati dodatne troškove. Određeni troškovi nastuju i kada angažujete branioca prilikom nekog sudskog postupka. Pružanje novčane pomoći prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka služi da Vam omogući da ostvarite i odbranite svoja prava ukoliko takve troškove niste u stanju sami da pokrijete ili možete samo delimično da ih pokrijete. Novčana pomoć može biti odobrena i ukoliko zarad ostvarivanja određenog potraživanja mora da bude pokrenuta prinudna naplata.

Ko ima pravo da dobije novčanu pomoć?

Zakon o novčanoj pomoći prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa propisuje sledeće:

„Stranka koja prema svojim ličnim i ekonomskim prilikama nije u stanju, ili je samo delimično u stanju, odnosno, u stanju je da isključivo na rate izmiri troškove vođenja sudskog postupka, po podnošenju zahteva može da dobije novčanu pomoć prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka, ukoliko planirana sudska tužba ili sudska odbrana ima dovoljno izgleda da se uspešno završi i ukoliko ne deluje bezobzirno.

Bezobzirna je ona sudska tužba ili sudska odbrana, kada stranka, koja ne ispunjava pravo na novčanu pomoć, prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka, odustane od sudske tužbe ili sudske odbrane, a uzeći u obzir sve date okolnosti, iako postoje dovoljni izgledi da se postupak uspešno okonča.“

Ovo takođe važi za novčanu pomoć prilikom vođenja sudskog postupka. Pravo na novčanu pomoć prilikom vođenja sudskog postupka stičete ukoliko:

- morate da pokrenete neki sudski proces ili postupak a njegove troškove ne možete ili samo delimično možete da pokrijete i
- ukoliko po sudskoj proceni nemate male izgleda za njegovo uspešno okončanje, kao i
- ukoliko ne biste odustali od vođenja postupka ili procesa ukoliko biste sami morali da snosite njegove troškove.

Pravo na novčanu pomoć **ne stičete** ukoliko Vam **pravno osiguranje** ili **neka druga ustanova** snosi troškove postupka. Takođe, ne ostvarujete pravo na novčanu pomoć ukoliko je na osnovu sudske odluke o izdržavanju neko drugo lice u obavezi da snosi trošak (avans za troškove vođenja sudskog procesa ili postupka). To može da bude bračni partner/ partner iz

ozvaničene vanbračne zajednice, ili ukoliko je reč o neudatom/neoženjenom detetu, roditelji ili jedan roditelj.

Šta je novčana pomoć prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka?

Novčana pomoć prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka je državna pomoć koja spada u oblast pravosuđa. Ukoliko dobijete novčanu pomoć prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka, niste u obavezi da u potpunosti izmirite sudske troškove, odnosno u obavezi ste da samo delimično izmirite sudske troškove odnosno troškove Vašeg branioca, a u zavisnosti od Vaših ličnih i ekonomskih prilika. U zavisnosti od konkretnog slučaja, od Vaše zarade morate da platite najviše do 48 mesečnih rata, čija je visina regulisana zakonom.

Trošak Vašeg pravnog zastupnika će Vam biti odobren onda kada Vam sud propiše advokata odnosno branioca. Za ovakav slučaj se mora podneti poseban zahtev. Advokat mora imati svoju kancelariju u području koje pokriva određeni sud, u suprotnom, sud može pozitivno odgovoriti na zahtev samo ukoliko ne nastaju dalji troškovi.

Ukoliko se Vaše ekonomske prilike vremenom znatno poboljšaju, može se desiti da naknadno, a sve do isteka četiri godine od donošenja pravosnažne odluke ili od završetka postupka, budete pozvani da troškove sami platite. Ukoliko se Vaše ekonomske prilike pogoršaju, moguće je čak i smanjivanje određene mesečne rate.

Važno:

U obavezi ste da, bez posebnog sudskog poziva i u najkraćem vremenskom roku, tokom vođenja postupka i u vremenskom periodu od četiri godine od donošenja pravosnažne odluke ili od završetka postupka sud obaveštavate o svakom znatnom poboljšanju ekonomskih prilika, kao i o promeni Vaše adrese. Kada se radi o tekućim mesečnim primanjima mora se prijaviti svako, i to ne samo jednokratno, poboljšanje koje je veće od 100€ bruto mesečno. Ukoliko se prijavljena opterećenja (troškovi stanovanja, trošak izdržavanja, platne obaveze i ostala opterećenja) smanje odnosno potpuno nestanu, takođe i ovo morate bez posebnog sudskog poziva i u najkraćem vremenskom roku da prijavite, i to onda ako se to opterećenje smanjuje, ne samo jednokratno, za više od 100 €. Znatno poboljšanje ekonomskih prilika može i da nastupi kroz činjenicu da steknete nešto sudskom žalbom odnosno sudskom odbranom, što takođe morate da saopštite sudu. Ukoliko prekršite ove obaveze, odluka o novčanoj pomoći može biti retroaktivno povučena a Vi morate da nadomestite troškove.

Koji rizici postoje?

Ukoliko morate da pokrenete neki sudski postupak, treba da se što preciznije informišete o visini očekivanog troška za advokata kao i za pokretanje postupka. Ovo takođe važi i za novčanu pomoć prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka. **Ova pomoć ne isključuje svaki rizik od snošenja troškova.**

Pogotovo ne obuhvata troškove koje protivnička strana ima kao trošak svog advokata. **Ukoliko izgubite sudski postupak, onda te troškove morate da podmirite protivničkoj strani, po pravilu čak i tada kada Vam je odobrena novčana pomoć.** Izuzetak čine troškovi na procesima i postupcima vezanim za zakon o radu: tada se u **prvoj instanci** ne moraju podmiriti troškovi zastupnika protivničke strane, čak i ako spor izgubite.

Već zbog samog angažovanja pravnog zastupnika tokom procesa dobijanja novčane pomoći prilikom snošenja troškova za vođenje sudskog procesa ili postupka nastaju troškovi. Te troškove snosite Vi, ukoliko Vaš zahtev za novčanu pomoć bude odbijen.

Kako se dobija novčana pomoć?

Neophodno je da podnesete **zahtev** u kojem morate detaljno i u potpunosti da opišete spor. Iz zahteva treba da proizilazi zakonom propisan „dovoljan izgled za uspeh“ postupka, odnosno za dobijanje postupka (vidi gore). Neophodno je izložiti **dokaze**. O ovim pitanjima možete da se posavetujete sa advokatom ukoliko je to neophodno. U vezi ovoga možete i da se informišete preko **zakona o pomoći oko savetovanja**, prema kojem osobe sa malim primanjima i imetkom mogu da zatraže besplatno ili veoma povoljno pravno savetovanje i vansudskog zastupnika.

Uz zahtev treba da priložite **izjavu o Vašim ličnim i ekonomskim prilikama** (porodični odnosi, zaposlenje, imetak, primanja i opterećenja), zajedno sa **kopijama odgovarajućih potvrda**. **Za ovu izjavu neophodno je da koristite priloženi formular**. Novčana pomoć može biti odobrena samo nakon što se dostave popunjen zahtev, izjava i sve neophodne potvrde. Formular se mora popuniti zasebno od strane svakog podnosioca. Kod maloletnih osoba neophodno je naznačiti njihove lične i ekonomske prilike, kao i lične i ekonomske prilike lica koja ih izdržavaju na drugim primercima formulara.

Sud odlučuje o tome da li će Vam se odobriti novčana pomoć. Obzirom na to da se ova novčana pomoć finansira kroz porez, sud mora da proveri da li stičete pravo na primanje novčane pomoći. Formular služi da olakša ovu proveru. Zato Vas molimo da imate razumevanja za to što morate da prikažete Vaše lične i ekonomske prilike.

Pažljivo pročitajte formular i savesno ga popunite.

Smernice za popunjavanje ćete naći u sledećem tekstu. Ukoliko imate nejasnoće prilikom popunjavanja formulara, možete angažovati pravnog zastupnika ili se obratiti sudu. Ukoliko Vam prostor za popunjavanje nije dovoljan, možete da koristite i dodatni papir. Molimo Vas da u odgovarajućem polju naznačite da postoji tekst na dodatnom papiru.

Važno:

Sud može da Vas pozove da naknadno dostavite određene potvrde i da istinitost Vaših podataka potvrdite sudskom zakletvom. Ukoliko ne dostavite tražene potvrde može da dođe do toga da Vaš zahtev bude odbijen. Ukoliko date nepotpune ili neispravne podatke, može da dođe do toga da već odobrena novčana pomoć bude ukinuta i da Vi platite nastale troškove. Ovo Vam pretila takođe i u slučaju da tokom sudskog postupka i tokom perioda od četiri godine od pravosnažne odluke ili od završetka postupka sudu bez određenog poziva i u najkraćem roku ne dostavite dokaze o bitnom poboljšanju Vaše ekonomske situacije ili o promeni adrese boravka. Ukoliko svesno iznesete netačne ili nepotpune podatke, ovo se takođe može tretirati i kao krivično delo.

Smernice za popunjavanje formulara

Molimo Vas da **sve delove formulara u potpunosti** popunite. Ukoliko su odgovori na određena pitanja **odrični**, molimo Vas da simbol x unesete u odgovarajuće polje. Molimo Vas da priložite **aktuelne kopije odgovarajućih potvrda**, numerišete ih i njihove brojeve unesete u odgovarajuće polje na margini formulara.

A Molimo Vas da opišete **poslovnu delatnost** iz koje imate prihode (Deo E formulara)

B Ukoliko imate **pravno osiguranje**, morate prvo da se obratite njima. **U svakom slučaju je neophodno da dostavite kopiju polise**. Ukoliko je Vaše osiguranje već odbilo preuzimanje troškova, molimo Vas da priložite kopiju odluke o odbijenicu. Ukoliko ste član neke organizacije koja svojim članovima pokriva pravne troškove za sudske sporove kao što je Vaš (npr. **sindikata, udruženje stanara ili socijalna udruženja**) morate se takođe prvo obratiti njima. Odobrenje novčane pomoći razmatra se tek onda kada od slične organizacije dobijete odbijenicu o snošenju pravnih troškova. Ukoliko formular popunjavate nakon što Vam je odobrena novčana pomoć a u svrhu provere vaših ličnih i ekonomskih prilika, nije neophodno da ovde unosite dodatne podatke.

C **Zakonska obaveza o izdržavanju** postoji po pravilu između rođaka prve linije (dakle za roditelje prema deci i obrnuto), između bračnih partnera, u ozvaničenoj vanbračnoj zajednici, kao i između neudate majke i oca deteta nakon detetovog rođenja. Pravo o izdržavanju podrazumeva da:

- primalac izdržavanja nije u stanju da se sam izdržava i
- da je osoba koja je dužna da izdržava, uzimajući u obzir svoja ostala zaduženja, ekonomski u stanju da pruži izdržavanje.

Takođe i punoletna deca prema ovome po pravilu imaju zakonsko pravo na izdržavanje od strane roditelja, ukoliko se još uvek **školuju, obučavaju za posao** ili studiraju. Sudu je neophodno dostaviti **dodatne podatke** o ličnim i ekonomskim prilikama osobe koja ima obavezu izdržavanja. Za supružnike (takođe i one koji žive odvojeno) i za ozvaničene vanbračne zajednice podaci se mogu uneti u delove od E do J ovog formulara. U ostalim slučajevima molimo Vas da koristite **još jedan primerak ovog formulara**, pri čemu ćete u tom slučaju popuniti samo delove A i od D do J. Ukoliko osoba koja je dužna da izdržava odbija saradnju prilikom popunjavanja formulara, molimo Vas da navedete razlog odbijanja kao i podatke koji su Vam poznati o ličnim i ekonomskim prilikama te osobe.

D Ukoliko Vi izdržavate **člana porodice**, to se uzima u obzir prilikom odobravanja novčane pomoći. Zato je u Vašem interesu da naznačite koje osobe izdržavate, nezavisno od toga da li izdržavanje vršite isključivo putem novčanih uplata ili da li lica koja su izdržavana imaju sopstvene prihode. U sopstvene prihode lica koja su izdržavana spada takođe i izdržavanje trećeg lica, a pogotovo izdržavanje zajedničkog deteta od strane jednog roditelja ili novčana pomoć koju dete koje je izdržavano prima u svrhu obuke za posao. **Uz podatke koje navedete morate da priložite kopije neophodnih potvrda (npr. izjavu o izdržavanju, dokaze o uplati).**

E **Prihodi iz nesamostalnog rada** jesu zarada i plata. Upisuje se bruto primanje poslednjeg meseca pre podnošenja zahteva. Novac primljen po osnovu 13. plate ili dodatak za godišnji odmor kao i ostale neredovne i jednokratne prihode molimo da unesete u polje „ Ostala primanja“. Neophodno je priložiti kopije:

1. **platnih lista od poslodavca za poslednjih dvanaest meseci pre podnošenja zahteva,**

2. ukoliko postoji, **poslednja potvrda od finansijske uprave o porezu na prihod**, ako ona ne postoji, onda se prilaže **elektronska potvrda o porezu na zaradu u kojoj su iskazani bruto i neto iznosi iz prethodne godine.**

Prihodi od **privatnog posla, privatne firme ili prihodi od zemljoradnje ili šumarstva** iskazuju se kroz aktuelni mesečni iznos. Isto važi i za unošenje određenih **poslovnih troškova** u odeljku F. Mesečne iznose prikažite na posebnom papiru, i to pomoću međubilansa, sa iskazanom čistom dobiti. Sezonska ili druga odstupanja od poslovnog rezultata uzimaju se u obzir kroz primerene dodatke odnosno odbitke. U formular unesite mesečne iznose koji iskazuju prihode kao i rashode firme do kojih ste došli uzimajući u obzir određeni vremenski period. Ukoliko sud to zatraži, neophodno je da prihode firme potkrepite odgovarajućim avansnim prijavama poreza na promet, kao i rashodima firme sa odgovarajućim potvrdama.

Neophodno je priložiti **kopije poslednjeg godišnjeg finansijskog izveštaja kao i poslednju odluku o visini poreza, iz kojih proističu ostvareni prihodi.**

Ukoliko imate **primanja od izdavanja nekretnine**, kao i od **kapitalne dobiti** (kamata na štednju, dividende), molimo Vas da unesete dvanaestinu predviđenog godišnjeg prihoda.

Ukolikoimate **izdržavanje za Vas i decu**, treba da unesete samo onaj iznos koji se odnosi na Vaše izdržavanje. Iznose koji su predviđeni za izdržavanje dece molimo Vas da unesete u pretposlednju kolonu odeljka D. Neophodno je da odgovorite potvrdno na pitanje o izdržavanju i onda kada izdržavanje nije u vidu isplate već **drugačije vrste** (npr. ako Vam se stavi na raspolaganje stan, hrana, ostale usluge u roditeljskom domaćinstvu, kao i izdržavanje koje Vam pruža partner u ozvaničenoj vanbračnoj zajednici). Procenjena vrednost ovakvog vida izdržavanja mora se uneti u odeljak E.

Neophodno je dostaviti **kopiju poslednje odluke i druge dokumentacije iz koje proističe visina trenutnih primanja za prihode koje ostvarujete** od penzije, novčane pomoći u slučaju nezaposlenosti, socijalne novčane pomoći, novčane pomoći u slučaju bolesti, novčane pomoći tokom porodiljskog odsustva, novčane pomoći prilikom obuke za posao ili drugog vida novčane pomoći. Neophodno je navesti i visinu iznosa svih ostalih **primanja** koja nisu navedena u ovom tekstu, kao i onih u naturi (deputati, besplatni obroci kao i ostale besplatne usluge, besplatno stanovanje samo onda ukoliko su u odeljku H naznačeni troškovi stanovanja)

F Kao **odbitke** možete da prijavite:

1. **poreze** koji Vam se odbijaju od zarade (crkveni porez, porez na privatnu delatnost, ali ne i porez na promet), kao i odbitak koje se ostvaruje po osnovu solidarnosti.

2. obavezne uplate **socijalnom osiguranju** (npr. po osnovu penzionog i zdravstvenog osiguranja, te osiguranja za nezaposlenost i u slučaju nege bolesnih lica)

3. **Uplate javnim i privatnim osiguravajućim kućama ili sličnim ustanovama**, ali samo do visine u kojoj su one zakonom propisane. Ukoliko osiguranje nije propisano zakonom, uplate se mogu odbiti samo do visine do koje je osiguranje po svojoj vrsti i obimu primereno. Molimo Vas da na dodatnom papiru opišete vrstu i obim osiguranja, ukoliko to ne proizilazi iz priloženih kopija (npr. iz polise, računa od osiguranja itd.).

4. **Novac za prevoz kao i ostale reprezentativne troškove** (ulaganja neophodna za sticanje, obezbeđenje i održavanje primanja (npr. takođe i za radnu odeću, uplate radničkom savetu).

Ukoliko želite da prikazete troškove vožnje do posla, potrebno je da naznačite udaljenost u kilometrima, a kod korišćenja sopstvenog automobila potrebno je i da se navede razlog zašto se ne koristi sredstvo javnog prevoza. U slučaju da prihodi proističu iz privatne delatnosti molimo Vas da ovde unesete rashode firme.

Opšte troškove života (npr. troškove za namirnice, odeću, telefon i struju, ukoliko se ona ne koristi za grejanje) sud uzima u obzir u visini zakonski propisanih iznosa.

G Ovde je neophodno uneti brojeve **svih bankovnih računa, osnovni imetak, vozila, iznose u gotovini, životno osiguranje, privatno penziono osiguranje i ostale vrednosti** (takođe i one u inostranstvu), kao i sve vrednosti koje pripadaju Vama, Vašem supružniku, odnosno partneru u ozvaničenoj vanbračnoj zajednici, zajednički ili odvojeno. Ukoliko je jedna ili više osoba suvlasnik, molimo Vas da navedete procenat koji pripada Vama, Vašem bračnom partneru ili partneru iz ozvaničene vanbračne zajednice. Neophodno je priložiti kopije odgovarajućih potvrda. Osim toga, sud ima pravo da, ukoliko se ukaže osnovana potreba, zatraži dodatne potvrde (npr. izvode bankovnog računa iz nekog dužeg, proteklog perioda).

Novčana pomoć Vam se može odobriti i onda kada postoji imetak, ali isti služi kao obezbeđivanje određenog osnovnog načina života ili služe kao primereno obezbeđivanje u budućnosti. Takav imetak npr. predstavlja:

- zemljište za izradnju nekretnine koje se samostalno koristi
- kapital koji služi dodatnom obezbeđivanju penzionog prihoda a u smislu zakona o porezu na prihode i koji se prikuplja delimično i državnim dotiranjem (tzv. Riester penzija)
- automobil koji je neophodan za poslovnu obuku ili za obavljanje poslovne delatnosti
- manji gotovinski iznosi ili novčane vrednosti (podatak važeći u aprilu 2017: iznosi do ukupno 5000 evra za osobu kojoj je to nužno neophodno, plus dodatno 500 € za svaku osobu koju ona većim delom izdržava)

Ovakav imetak morate ipak da navedete u formularu!

Kućni predmeti, garderoba kao i predmeti koji su neophodni za poslovnu obuku ili obavljanje poslovne delatnosti moraju da se navedu samo onda ukoliko prevazilaze uobičajene okvire ili ukoliko se radi o predmetima veće vrednosti.

Ukoliko postoji **zemljište u vlasništvu** na kojem je izgrađen objekat, molimo Vas da navedete ukupnu površinu koja se koristi u svrhu stanovanja, kao i površinu koja se koristi u poslovne svrhe, a ne samo površinu koju koristite Vi i Vaša porodica.

Kod **osnovne imovine** neophodno je navesti tržišnu vrednost (a ne samo procenjenu vrednost ili vrednost polise protivpožarnog osiguranja) kod **računa za štednju za izgradnju nekretnine, bankovnog računa, žiro računa kao i štednih i ostalih računa** neophodno je navesti aktuelno stanje, **kod hartija od vrednosti** neophodno je navesti **njihov broj i oznaku** kao i aktuelnu kursnu vrednost, dok je kod **životnog osiguranja** neophodno navesti njegovu otkupnu vrednost. Neophodno je dostaviti i kopije odgovarajućih potvrda (npr. potvrde od banaka i osiguranja).

Pod rubrikom „**Ostale vrednosti**“ spadaju između ostalog potraživanja iz brakorazvodne parnice kao i imetak koji Vam zakonski pripada u slučaju razvoda braka ili smrti bračnog partnera.

Ukoliko bi gubitak određenog dela imetka Vas i Vašu porodicu doveo u izuzetno težak materijalni položaj, molimo Vas da takve okolnosti navedete na posebnom papiru.

H Kada navodite **troškove stanovanja**, morate da navedete stambenu površinu, broj soba kao i ukupan broj osoba koje tu stanuju. Troškove prikazite onako kako je opisano u formularu.

Režijski troškovi su – osim **troškova za grejanje** – ostali **troškovi održavanja** u vezi nekretnine koje snosi podstanar (npr. porez, trošak za vodu, trošak za odvod vode, čišćenje ulice ispred kuće, odvoz smeća, trošak odžaćara, lifta, struje, čišćenja zgrade, zajednička antena itd.). U ovo ne spadaju trošak za gas i struju za sopstveni stan (ukoliko se ne radi o troškovima za grejanje), telefon ili tv i radio pretplatu.

U opterećenja od drugih sredstava u slučaju **posedovanja nekretnine** spadaju pogotovo rate pozajmnice, koja je uzeta za izgradnju, kupovinu ili održavanje nekretnine. **Režijski troškove** takođe i ovde, osim posebno prikazanih troškova grejanja, predstavljaju ostali troškovi održavanja u vezi nekretnine, koje snosi podstanar. Ukoliko stambeni prostor delite sa članom porodice koji polaže pravo na izdržavanje (odjeljak D) , molimo Vas da navedete procenat troška koji otpada na nju. Potrebno je dostaviti **kopije odgovarajuće dokumentacije (npr. ugovor o zakupu stana, potvrda o uzimanju pozajmnice, obračun režijskih troškova)**

I Neophodno je da priložite kopije mesečnih uplata kao i trenutnu visinu preostalog zaduženja, čak i onda ukoliko ste ispunjavali obavezu plaćanja kako biste nabavili predmet imovine koji je opisan u odeljku G.

J Ukoliko ste naznačili da imate **posebno opterećenje** molimo Vas da navedete tačan mesečni iznos ili izračunate mesečne iznose koji se odbijaju od Vaše zarade odnosno od zarade vašeg bračnog partnera ili partnera iz ozvaničene vanbračne zajednice. Molimo Vas da osim potvrda na posebnom papiru iznesete dodatno objašnjenje. Ovde može da se navede podatak ukoliko Vaš bračni partner odnosno partner iz ozvaničene vanbračne zajednice ima opterećenje u vidu izdržavanja iz prethodnog braka ili ozvaničene vanbračne zajednice. Ukoliko se nalazite u posebnoj životnoj situaciji i ispunjavate uslove za dodeljivanje pomoći prema § 21 SGB II ili § 30 SGB XII, ona se takođe tretira kao odbitak. Primeri za ovakve slučajeve su:

- trudnice nakon 12. nedelje trudnoće
- osobe koje žive sa jednim ili više maloletne dece i sami ih izdržavaju
- invalidi kojima se pruža određena pomoć prema SGB XII
- osobe kojima je medicinski propisana posebna ishrana

K Izjava se, takođe i u slučaju da ga popunjava pravni zastupnik, potpisuje lično od strane podnosioca zahteva. Ukoliko je u pitanju zakonski zastupnik, on mora da potpiše formular.